

Instytut Pamięci Narodowej

<https://ipn.gov.pl/pl/dla-mediow/komunikaty/202325,TEKST-AUDIO-10-czerwca-1970-roku-zostal-zdekonspirowany-Ruch-antekomunistyczna-o.html>
28.02.2026, 20:58

[TEKST + AUDIO] 10 czerwca 1970 roku został zdekonspirowany „Ruch” – antykomunistyczna organizacja opozycyjna

Organizacja antykomunistyczna „Ruch” była jedną z najważniejszych grup opozycyjnych działających w Polsce w latach sześćdziesiątych XX wieku. Jej członkowie, wywodzący się głównie z inteligencji i młodzieży akademickiej, dążyli do obalenia systemu komunistycznego i przywrócenia w Polsce demokracji. Niestety, los tej organizacji został tragicznie naznaczony zdradą jednego z jej członków, co doprowadziło do jej dekonspiracji przez Służbę Bezpieczeństwa.

10.06.2024

Powstanie i działalność „Ruchu”

Organizacja „Ruch” powstała w drugiej połowie lat 60. XX wieku. W styczniu 1969 r. jej członkowie przyjęli deklarację programową „Mijają lata”, które autorami byli Stefan Niesiołowski, Andrzej Czuma oraz Emil Morgiewicz. Współzałożycielem organizacji był także Marian Gołębiewski.

„Mamy dość podnoszenia kłamstwa do rangi jedynej naukowej religii państwowej. Mamy dość traktowania nas jako narzędzi dobrych jedynie do pracy i jako przedmiotów ograbiania, oszukiwania i ogłupiania” – pisali w deklaracji programowej twórcy organizacji.

Założyciele organizacji byli na tyle ostrożni, że zrezygnowali nie tylko z nadania swojej organizacji nazwy, ale i stworzenia formalnej struktury organizacyjnej. Swoją nazwę „Ruch” zawdzięcza funkcjonariuszom Służby Bezpieczeństwa.

Celem organizacji było nie tylko sprzeciwianie się reżimowi komunistycznemu, ale także budowanie społeczeństwa opartego na wolności i sprawiedliwości społecznej. „Ruch” prowadził działalność edukacyjną, wydawniczą oraz propagandową, starając się budować świadomość obywatelską i mobilizować społeczeństwo do działania przeciwko władzy PRL.

Dekonspiracja

Przez kilka lat „Ruch” działał, unikając wpadki i dekonspiracji. Niestety, w 1970 r. doszło do zdrady. Jednym z członków organizacji był Sławomir Daszuta, który współpracował z SB. To właśnie dzięki jego informacjom Służba Bezpieczeństwa zdołała rozpracować podziemną strukturę, co doprowadziło do jej dekonspiracji i aresztowania większości członków.

20 czerwca 1970 r. – Służba Bezpieczeństwa dokonała pierwszych aresztowań: zatrzymano 24 osoby, w tym Andrzeja i Benedykta Czumów, Stefana i Marka Niesiołowskich, Wiesława Kurowskiego oraz Wiesława Kęcika. Następnego dnia w zasadzkę SB w mieszkaniu Andrzeja Czumy wpadły kolejne osoby. Proces sądowy, który nastąpił później, miał na celu nie tylko ukaranie członków organizacji, ale również zastraszenie innych grup opozycyjnych i społeczeństwa. Większość oskarżonych otrzymała surowe wyroki, a sama organizacja przestała

istnieć.

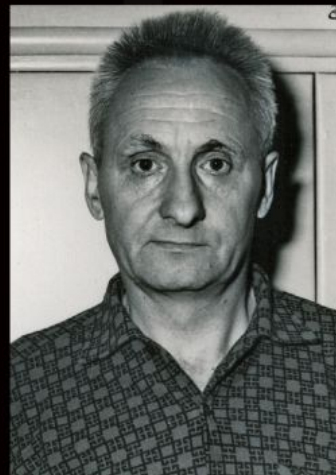
Dekonspiracja „Ruchu” miała poważne konsekwencje dla działalności opozycyjnej w Polsce. Zniszczenie organizacji było ciosem dla antykomunistycznej opozycji, z drugiej jednak, procesy członków „Ruchu” stały się symbolem walki o wolność i sprawiedliwość, inspirując kolejne pokolenia działaczy demokratycznych. Pomimo tej tragicznej historii, dziedzictwo „Ruchu” przetrwało i stało się ważnym elementem polskiej historii opozycji antykomunistycznej.

W 2021 r. Instytut Pamięci Narodowej wydał publikację [Piotra Byszewskiego, Organizacja „Ruch” \(1965-1970\)](#). Jest to pierwsza naukowa monografia poświęcona tej organizacji. Zasadnicza część książki obejmuje lata 1965–1970, od początków organizacji do czasu rozbicia jej przez SB.

ORGANIZACJA „RUCH” (1965–1970)

M O N O G R A F I E

Piotr
Byszewski



W 2008 roku IPN wydał publikację [Piotra Byszewskiego, Działania Służby Bezpieczeństwa wobec organizacji „Ruch”](#). Zawarte jest w niej 198 dokumentów, w większości nieznanymi dotąd

historykom. Dotyczą one rozpracowania operacyjnego organizacji, jej rozbitcia, śledztwa i procesów uczestników. W pracy wykorzystano różnorodny materiał źródłowy, są to meldunki operacyjne SB, donosy tajnych współpracowników, plany działań operacyjnych i śledczych, materiały sprawozdawcze i analityczne czy też protokoły przesłuchań. Dokumenty te ukazują całokształt represyjnych działań Służby Bezpieczeństwa wobec uczestników organizacji.

[Do bezpłatnego pobrania wersja elektroniczna książki w Bibliotece Cyfrowej IPN.](#)



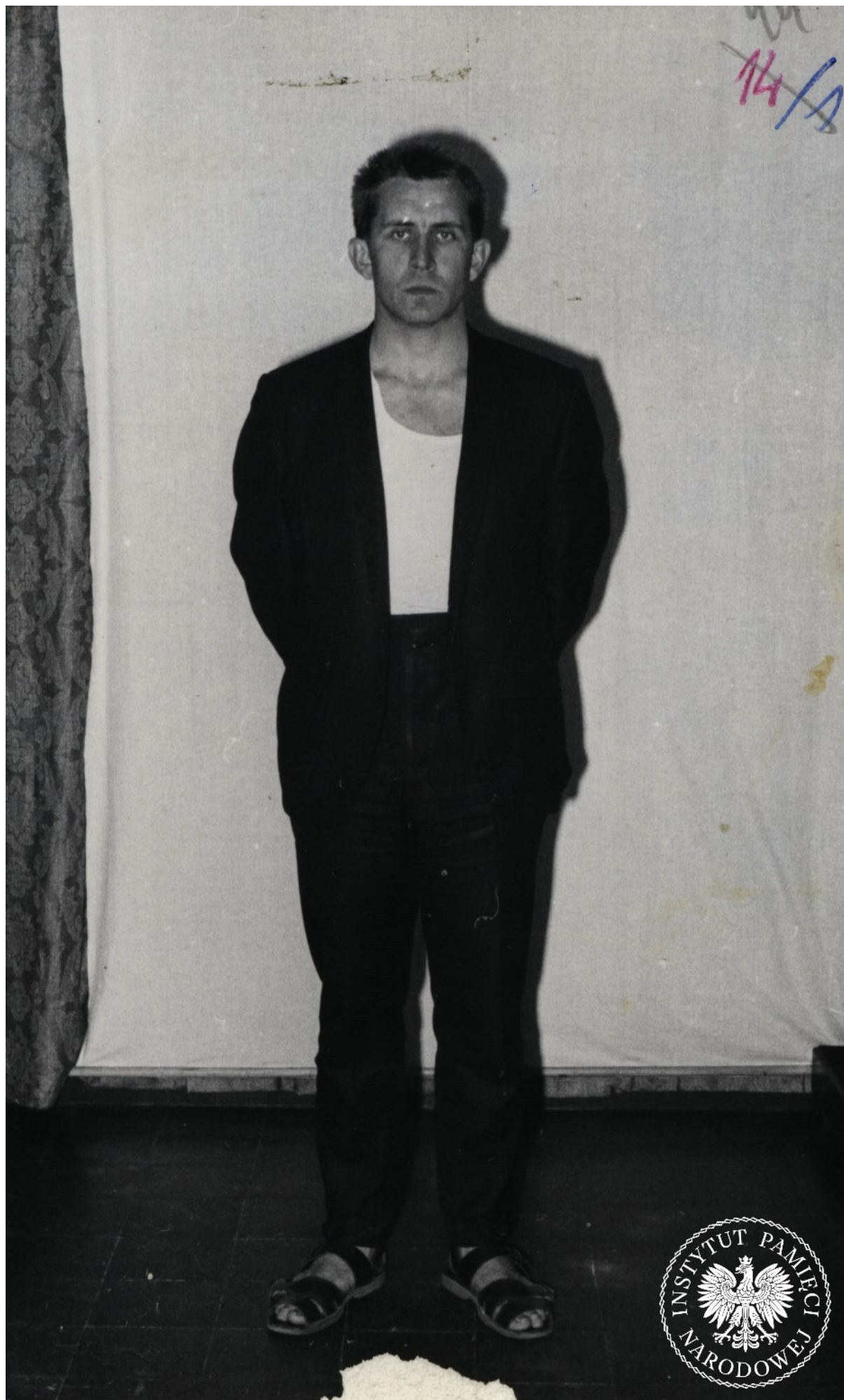
Zachęcamy do zapoznania się z materiałami dostępnymi w portalu przystanekhistoria.pl: stronie ipn.gov.pl oraz IPNtv.

[Jacek Wróbel, Rozbicie organizacji „Ruch” w przeddzień planowanego podpalenia muzeum Lenina w Poroninie](#)

Aby zobaczyć odtworzyć włącz JavaScript

[Poprzedni Strona](#)
[Następny Strona](#)

Centrala



Pliki do pobrania

[dr Grzegorz Waligóra \(IPN Wrocław\) - Dekonspiracja organizacji antykomunistycznej „Ruch” \(mp3, 4.97 MB\)](#)
[dr Grzegorz Waligóra \(IPN Wrocław\) - Dekonspiracja organizacji antykomunistycznej „Ruch” \(wav, 39.71 MB\)](#)
